

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 603289/5

בבית הדין הרבני האזורי טבריה

לפני כבוד הדיינים:

הרב חיים בזק – אב"ד, הרב שלמה שושן, הרב ינון בוארון

התובע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד ספית בטיש חורי)

נגד

הנתבעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד ענבל הראל)

הנדון: חלוקת רכוש – כריכה

החלטה

א. תיאור העובדות

בפנינו תביעת גירושין של הבעל שבה נכרכה תביעתו בנושא חלוקת רכוש. הצדדים נישאו בשנת 1964, ועד לאחרונה התגוררו תחת קורת גג אחת. הצדדים היו בהליכי גירושין שנים רבות והמסמכים מתיקי הגירושין הראשונים אינם בפנינו. המסמך הראשון הקיים בפנינו הוא צו עיקול שניתן ביום כ"א תמוז תשנ"ה (19.7.95), ובו נאמר כדלהלן:

"הצדדים בהליכים משפטיים בפני בית הדין מזה תקופה ארוכה. לבקשת האישה, מחליט בית הדין להוציא צו עיקול על כל החפצים והמיטלטלין שבבית ב[ט'] רחוב [צ'] ואסור לבעל ו/או לשום אדם אחר להוציאם מחוץ לבית ו/או למכור מהם."

מצו זה עולה שהצדדים כבר היו בהליכים תקופה ארוכה לפני נתינתו, אך לא ברור מה היה משך התקופה. לאחר מספר שנים, נערך הסכם גירושין המנוסח על ידי האישה בגוף ראשון ובו היא כותבת שהיא מעוניינת להתגרש כבר זמן רב, וכי כל הרכוש שבבית שייך לה. הבעל גם הוא חתום על מסמך זה, אך בסופו של יום ההסכם לא אושר והצדדים לא התגרשו. לאחר מכן הצדדים הופיעו בפני בית משפט ב[ט'] ובהסכמת הבעל ניתן ביום י"ח אייר תשס"ד (9.5.2004), פסק דין הצהרתי, לפיו הבית, תכולתו לפי רשימה, והרכב מסוג יונדאי, הם רכוש האישה בלבד. גם בשנת 2006 נפתח תיק להסכם גירושין, אך לא הגיעו לדיון. תיק נוסף נפתח בשנת 2011 ובו הוגש הסכם מודפס ומסודר חתום על ידי שני הצדדים, הקובע כי לבעל אין חלק בדירה בתכולה ובזכויות האישה לפנסיה ובבנקים. כמו כן נכתב כי הרכב מסוג דיייהטסו הוא של האישה. בכל התיקים, הצדדים לא הופיעו בפני בית הדין וההסכמים לא אושרו. לפני כשנתיים פתח הבעל את תביעת הגירושין הנוכחית ומאז מתנהלים דיונים בעיקר בנושא הרכושי. לפני מספר חודשים, האישה עזבה את הבית כדי לאפשר סידור גט, אך הבעל הודיע שהוא מבקש שתחילה יסתיים הדיון בנושא הרכוש.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הרכוש שצברו הצדדים בשנות נישואיהם כולל דירה ב[ט'], תכולת הדירה ומכונת הרשומה על שם האישה. בנוסף, האישה צברה זכויות פנסיה מעבודתה בעיריית [ט']. בית הדין אישר לאישה לקחת חלק מהמיטלטלין שהיו בדירה בעת עזיבתה. הבעל טען לכספים נוספים שהיו בידי האישה והועלמו והאישה הכחישה זאת. ישנם גם חובות רבים שבהם החייב הוא הבעל לבדו. הבעל טען כי יש לבצע איזון הן בזכויות והן בחובות. יש להעביר אליו מחצית מהרכוש הרשום על שם האישה, ויש לחייב את האישה במחצית מהחובות הרשומים על שמו.

יובהר כי הצדדים היו בעלי דירה משותפת ב[ט'], שנרשמה על שם שניהם. בשנת 1991 הבעל העביר את זכויותיו לאישה בהסכם של העברה ללא תמורה. לאחר מכן, בסוף אותה שנה, האישה מכרה את הדירה לצד ג', וגם הבעל חתם בשולי הסכם זה והתחייב במסגרתו לפעול ככל שיידרש לשם העברת הזכויות. בסוף שנת 1992, האישה רכשה את הדירה הנוכחית וזו נרשמה על שמה בלבד.

ב. טענות האישה

האישה טענה כי הצדדים חיו בפירוד שנים רבות בשל התרועעותו של הבעל עם נשים זרות.

תקופה מסוימת הוא אף עבר לגור עם אישה זרה בשם [ד']. בשל כך, כאשר הם מכרו את הבית, הם החליטו להתחלק בתמורה והבית החדש שקנתה האישה, נקנה מכספה וממשכנתא שלקחה ואותה החזירה לבדה מכספיה. היא מבקשת להוכיח את טענתה מתוך הסכם שנערך בין הבעל לבין אישה בשם [ד'] ובו נאמר שאין קשר בין היחסים ביניהם לבין ההסכם העסקי. מכאן הוכחה שהיו יחסים. לדבריה, מכיוון שהצדדים נישאו לפני שנחקק חוק יחסי ממון בין בני זוג, לפיכך החוק אינו חל עליהם אלא יש לפסוק בעניין חלוקת הרכוש, לפי חזקת השיתוף, ומכיוון שבמשך זמן רב לא היה שיתוף כלכלי או אחר ביניהם על כן חזקת השיתוף נסתרה. בהתאם לכך היא טוענת כי כל הרכוש הרשום על שמה – שלה הוא, והחובות הם של הבעל לבדו. לדבריה הצדדים הפסיקו לנהל חיים משותפים מזה זמן רב והסכימו ביניהם שכל הרכוש הוא שלה. בהתאם לכך ניתן ביום 9.5.2004, פסק הדין ההצהרתי הנ"ל.

האישה המציאה הסכמים נוספים שבהם נקבע כך, ושהוגשו לאישור בית הדין, אך בסופו של דבר לא התקיים דיון וההסכמים לא אושרו. לטענת האישה, הסיבה לכך שהצדדים לא התגרשו ושהיא נתנה רשות לבעל לחיות בדירתה, היתה אך ורק משום שהיא ריחמה עליו בשל מחלתו ודלותו. בכל ההסכמים שהציגה, מוסכם כי הדירה, הרכב וכל הזכויות והרכוש הרשומים על שמה יישאר בבעלותה בלבד.

ג. טענות הבעל

לדברי הבעל, הצדדים חיו בשיתוף מלא עד שנת 2012, ורק אז האישה הפרידה את חדרי השינה והחליטה להתרחק ממנו. פסק הדין ההצהרתי שניתן בבית המשפט בשנת 2004, ניתן בהסכמתו, אך ורק כדי למנוע מנושיו לעקל את הרכוש, אך לא היתה לו כל כוונה להקנות את כל הרכוש לאשתו.

עוד טען כי איננו זוכר שחתם על ההסכמים, אך גם אם חתם המטרה הייתה למנוע מנושים לקחת את הרכוש על ידי הצגת ההסכמים בעת הליכי פשיטת רגל שהיה נתון בהם, וכן טען שמכיוון שההסכמים לא אושרו בבית הדין, לאחר שהאישה עצמה ביקשה לבטל את הדיונים

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

שזומנו לאישורם, אין הם מחייבים חוקית. לגבי פסק הדין ההצהרתי – זה ניתן כלפי הנושים בלבד, וביחסים שבין בני הזוג, איננו מהווה הודאה או הסכמה לאמור בו.

ד. דיון והכרעה

התקיימו מספר דיונים וכל צד חקר את הצד השני חקירה ממושכת. לאחר הדיון האחרון, הצדדים הגישו סיכומים. ולהלן החלטת בית הדין.

ה. חזקת השיתוף

טענת האישה על חוסר שיתוף מוחלט לא הוכחה והיא אף תמוהה. אין כל היגיון לחיות יחד תקופה ממושכת כל כך, כולל טיולים ונסיעות משותפות, אם בני הזוג אינם חיים בשיתוף.

אין צורך להיכנס לשאלה האם התקיימו חיי אישות הואיל ואין ספק שהצדדים חיו בשיתוף כלכלי וניהלו משק בית משותף. אין כל ראיה מההסכם עם האישה [ד'] הנזכרת, שהבעל עבר להתגורר איתה או שהיתה לו עמה מערכת יחסים רומנטית. ועוד – גם אם כך היה, סוף סוף הצדדים המשיכו לחיות יחד לאחר מכן וכנראה האישה מחלה לו על משוגותיו. נציין כי האישה עצמה מציינת בסעיף 19 לכתב ההגנה שהגישה לבית הדין: "יודגש כי מתחילת שנות ה-2000 שהצדדים אינם חיים כזוג, אלא רק מתגוררים תחת קורת גג אחת." מדברים אלו ניתן להסיק כי היא מודה בכך, שבשנות ה-90 של המאה הקודמת הם חיו כזוג למרות הקשר הנטען עם אותן נשים. במקום אחר בכתב ההגנה, מציינת באת כוח האישה בסעיף 15 כי הצדדים אינם חיים כזוג נשוי למעלה משני עשורים.

למרות האמור, נראה לנו כי למעלה מעשרים שנה, לפחות מאז שנת 1995, לא היתה כל כוונה של האישה לשותף בנכסיה את הבעל, למרות החיים המשותפים.

מכל ההסכמים שהובאו בפנינו, לרבות פסק הדין ההצהרתי, עולה כי לגבי תקופה זו חזקת השיתוף נסתרה והוכחה כוונה הפוכה.

גם הבעל עצמו הודה שבשל חובות שרבעו עליו הוחלט לפנות לערכאות ולהצהיר שם כי כל הזכויות והרכוש שייכים לאישה וכי משום כך הוא גם חתם על כל ההסכמים שהציגה לו האישה. במצב זה, גם אם כנים דבריו שכל הכוונה של הצדדים היתה רק למנוע מנושים לגבות את חובותיו מנכסים אלו, ברור על כל פנים שהדבר מוכיח על ביטול חזקת השיתוף והעדר כוונת שיתוף מצד האישה כלפי הבעל בהסכמתו, ולו רק כדי להימנע מתביעות של נושים. אין כל הגיון שהאישה תסכים לשיתוף, כאשר כל רכוש שיעבור לזכות הבעל יהיה צפוי לעיקול על ידי נושים. לא ברור בדיוק ממתי החל המצב של העדר הסכמה לשיתוף, אך נראה, שלפחות מיום מתן צו העיקול בבית הדין, שניתן ביום כ"א תמוז תשנ"ה (19.7.95), פסקה חזקת השיתוף. צו העיקול מעיד על כך שהיה חשש אצל האישה, שיבואו נושים ויעקלו רכוש, ועל כן היא פנתה לבית הדין למתן הצו. ניתן לקבוע, שלפחות ממועד זה ואילך חדל להתקיים שיתוף בנכסים מצד האישה ולו רק בשל החשש מהעיקולים. עד לתאריך זה לא נסתרה חזקת השיתוף. לקביעה זו השלכות שיפורטו להלן.

ו. זכויות הפנסיה

מאז שחדלה להתקיים חזקת השיתוף אין לבעל חלק בפנסיה, אך לגבי התקופה שעד אז, יש יסוד לתביעת הבעל לזכותו במחצית מזכויות הפנסיה שהצטברו באותה תקופה. לאור

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

האמור, לפי פסיקת בג"ץ בענין הלכת השיתוף, הבעל זכאי לחלק בפנסיה כאמור, ולהחזר רטרואקטיבי עבור התקופה שמאז שהאישה עזבה את הדירה. ניתן למנות אקטואר להערכת הזכויות, אך בית הדין סבור שאין צורך בכך וניתן להסכים על העברת 1/3 מהפנסיה החודשית לבעל. הצדדים ינהלו מו"מ בענין, וכשיהיה הסכם, יוזמנו לאישורו ולקבלת קנין שיינתן לכך תוקף הלכתי. בהעדר הסכם תוך שלושים יום יוכל הצד המעוניין לפנות להכרעת בית הדין.

ז. המכונת וכספי האישה

המכונת נרשמה על שם האישה בעת רכישתה לאחר מועד פקיעת חזקת השיתוף. אין כל ראייה לכך שהמקור לרכישתה היה מכספים משותפים. בהעדר חזקת שיתוף, יש לקבוע שהיא רכוש האישה. הוא הדין לגבי הכספים שצברה האישה, לא חלה לגביהם חזקת שיתוף. ועל כן, גם אם נקבל את טענת הבעל שהאישה הבריחה את כספיה לאחר שהחליטה להיפרד ממנו, אין לבעל חלק בהם.

ח. חובות הבעל

מאחר שקבענו שחזקת השיתוף חדלה מלהתקיים בין הצדדים מזה זמן רב, אין כל מקום לחייב את האישה לשלם חובות של הבעל מכוח חזקה זו.

ט. הזכויות בדירה

הדירה שבה מתגורר כעת הבעל, נרכשה כאמור לעיל בשנת 1992. בשנה זו, קבענו כי עדיין התקיימה חזקת השיתוף. עם זאת, לדברי האישה, הצדדים ביצעו את חלוקת התמורה ביניהם לאחר מכירת הדירה והחלק שלה שייך לה. גם אם נקבל את דברי הבעל שהעברת הבעלות בוצעה ללא תמורה, עצם רישום הדירה הראשונה ורכישת הדירה הנוכחית על שם האישה, מהווה מתנה גמורה ואין הבעל רשאי לדרוש החזרתה. טענת הבעל שהמטרה בהעברת הדירה נעשתה לשם הברחה לא הוכחה. לאחר שהעברה נרשמה בטאבו היא מהווה מתנה גמורה. אין כל ראייה לטענת הבעל שהעברת הדירה לאישה נעשתה לשם הברחה. הדירה נרשמה על שם האישה בלבד כבר בעת רכישתה, הרבה לפני שניתן פסק הדין ההצהרתי וכתובת ההסכמים ואף לפני שניתן צו העיקול בבית הדין. לא הוכח שהיו לבעל נושים כאשר הדירה המשותפת הועברה לבעלות האישה בשנת 1991, ואף לא בעת רכישת הדירה הנוכחית, שנרכשה בשנת 1992. משום כך, אין כל הוכחה לטענת הבעל כי רישום הדירה על שם האישה היתה למטרת הברחה מנושים. אמנם הבעל המציא את רשימת החובות הרובצים עליו, אך רוב החובות של הבעל המופיעים ברשימה, נוצרו לאחר העברת הבעלות על שם האישה. מאחר והרישום של הדירה הוא על שם האישה, נטל ההוכחה לשיתוף בדירה מוטל עליו. הבעל לא נשא בנטל ההוכחה, על כן אנו קובעים כי בעלות הדירה תישאר ביד האישה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

י. תשלומי המשכנתא

האישה טענה שהיא שילמה הכל מכספה, ובהעדר חזקת השיתוף, אין הבעל זכאי לקבל מחצית מהם. אך גם אם יוכח שהם שולמו מכסף שהכניס הבעל, בהעדר שיתוף בדירה, דין הדירה הוא כדין נכסי מלוג של האישה ועל כן אין הוא זכאי להחזר הכספים ששולמו לפירעון המשכנתא שנלקחה, גם אם יוכח ששילם אותם מכיסו. דינם של התשלומים כדין הוצאות שבעל מוציא על נכסי אשתו, שההלכה לגביהם היא: מה שהוציא – הוציא, ומה שאכל – אכל. גם אם נדון את האישה בדין מורדת, שלגביה הבעל זכאי לקבל החזר של מה שהוציא, אך יש לנכות מההוצאותיו את מה שאכל, ובמקרה שלנו, בוודאי ששווי המגורים שלו בדירה עלה בהרבה על תשלומי המשכנתא, אם בכלל שלמם. גם לגבי תשלומים ששולמו לפני 1995, מאחר וקבענו כי לגבי הדירה לא היתה כוונת שיתוף והיא היתה שייכת לאישה כבר מעת רכישתה, לפיכך גם כל התשלומים ששולמו לפירעון המשכנתא שנלקחה לרכישתה, אינם חוזרים ודינם כדין הדירה עצמה.

יא. נושא תכולת הדירה – המיטלטלין

בנושא תכולת הדירה – המיטלטלין, מתקבלת עמדת הבעל והוא זכאי לקבל לפחות מחצית מהם. שני הצדדים גרו יחד בדירה והמיטלטלין שבה היו בחזקת שניהם. לא הוכח שהם נקנו מכספי צד אחד בלבד וכן לא קיים רישום ממשלתי של בעלות על מיטלטלין. אמנם הייתה הסכמה שנתן התובע למתן פסק הדין ההצהרתי המפרט נכסים ששייכים לנתבעת, אך ההסכמה ניתנה במסגרת תביעה שבה מלבד התובע, מופיעים משיבים רבים שהם הנושים של התובע. עובדה זאת, מוכיחה שבוודאי כוונתו בהצהרה זו היתה רק להבריח מבעלי חובו, ולא לתת מתנה גמורה, ולכן הוא רשאי לחזור ולתבוע לקבל את מחצית הנכסים בחזרה. לגבי ההסכמים שבהם ניתנו המיטלטלין לאישה – אלו אינם מחייבים מכיוון שלא קיבלו אישור בית הדין. נדגיש שוב כי דברים אלו אינם מתייחסים לגבי הבעלות על הדירה עצמה, שלגביה קיים רישום על שם האישה וכן לא הוכח כלל שנתנתה לאישה נעשתה לשם הברחה.

לצורך הנמקת הדברים, נבחן תחילה את הנושא העקרוני של הברחת נכסים, ולאחר מכן נתייחס למקרה שבפנינו.

במסכת כתובות [דף ע"ח עמוד א] נאמר לגבי אישה שכתבה לפני נישואיה שטר המקנה את כל נכסיה לאדם זר או לקרוב משפחתה, שאין פעולת ההקנאה נחשבת כקניין גמור, אלא הדבר ברור שהיא באה להברחת נכסים מבעלה, במטרה למנוע ממנו שליטה בהם. משום כך נפסק שלאחר סיום הנישואין, היא רשאית לחזור בה ממתנתה, השטר ייקרע והנכסים יוצאו מרשות הזוכה, ויחזרו לרשותה. הסיבה לכך היא, שאומדים את כוונתה שלא לתת את הנכסים לאחר, כי אין זה סביר שאדם ייתן את כל אשר לו לאחר והוא עצמו יאלץ לחזור על הפתחים. וכך נאמר בגמרא:

הכי אמר רב חנילאי בר אידי אמר שמואל, מורה הוראה אני! – אם יבא שטר מברחת לידי – אקרענו! אמר ליה רבא לרב נחמן, טעמא מאי? – דלא שביק איניש נפשיה ויהיב לאחריני.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בהמשך הדברים, מסקנת הגמרא היא, שמדובר כאן כשהאישה כתבה את כל נכסיה כמתנה, אבל אם נתנה רק חלק מהם, לא תוכל לבטל את מתנתה, אלא אם התנתה על כך מראש, בעת נתינת המתנה. וכן נפסק בשו"ע אבן העזר סימן צ' סעיף ז', עיין שם.

לגבי אדם המבריח נכסים מבעל חובו, נחלקו הראשונים האם דינו כדין אישה המברחת מבעלה. לדעת רבנו תם, דינו שונה והוא אינו יכול לחזור בו, והמתנה קיימת. הנימוק לכך הוא (כתובות דף עט עמוד א' תוספות ד"ה עשאו):

"ואמר ר"ת שהשטר קיים ומגבינן ביה, דדוקא הכא דהוי מברחת דלא קני להו בעל דהו נכסים שאין ידועים, אמרינן דודאי להבריה נתכוון, אבל במעשים אלו דאי לא הוי קני לוקח הויא קני להו בעל חוב והאישה וכיון דבהכי לא הוי מוברח אית לן למימר דלמתנה גמורה איכוין".

כלומר, ההבדל בין מברחת מבעל לבין מבריה מבעלי חוב הוא, שמברחת מבעלה, שיכולה להשיג את מטרתה – למנוע מהבעל שליטה בנכסים, גם אם הנכסים לא יעברו באופן מוחלט לבעלות המקבל (כי ההברחה גורמת לכך שדינם כדין נכסים שאינם ידועים ועיין שם הטעם לכך), היא רשאית לחזור בה, אבל במבריה מבעלי חוב, שאם לא תחול המתנה, לא ישיג המבריה את מטרתו ובעל החוב יוכל לגבות את החוב למרות כתיבת השטר, בזה המבריה לא יכול לחזור בו, כי אנו אומדים את דעתו שהתכוון למתנה גמורה, על מנת שבעל החוב לא ייקח את הנכסים.

דעת הרא"ש אינה כן. במסכת כתובות פרק ח' סימן ג', הוא אומר על סברת רבנו תם:

"...הא סברא ליתא כלל דודאי לאברוחי איכוין כמפרש הש"ס טעמא, דלא שביק איניש נפשיה ויהיב לאחריני. ונקרא שטר מבריה, כיון דכוונתו היה להבריה אלא שטעה בזה כסבור היה שתועיל ההברחה אף על פי שלא יקנה המקבל. וכיון שדין הוא שלא תועיל ההברחה אם לא שיקנה המקבל והמקבל אי אפשר לו לקנות כיון שלא כוון להקנות לו, ממילא נשאר הנכסים ברשותו ונשתעבדו לכתובת אישה ולבעל חוב. ועוד עיקר הדין הזה הוא אומד הדעת. וזה האיש שכוון להבריה וכסבור הוא שתועיל ההברחה אף על פי שלא זכה המקבל וכשיוודע לו שאי אפשר להיות זה אלא שצריך שיקנה המקבל ישתעבדו או לבעל חוב ולכתובת אישה, אנן סהדי דניחא ליה שלא יזכה בהו המקבל וישארו בחזקתו, ויאכל פירות נכסיו עד שיטרפם בעל חוב ויפרע חובו מנכסיו ולא יהיה לו רשע ולא ישלם. או תמות אשתו בחייו וישארו לו נכסיו ממה שיזכה בהן המקבל ויפסיד נכסיו מעכשיו וגם לא יפרע חובו וכן פירש הרב רבינו מאיר הלוי ז"ל ושאר גדולי הארץ הזאת וכן עיקר".

כלומר, גם המבריה מבעל חוב, דינו כאישה המברחת מבעלה, ואנו אומדים שלא התכוון להקנות לזוכה באופן מוחלט את כל נכסיו. ואף על פי שיתכן שכתוצאה מכך בעל החוב ייקח את הנכסים, אין בכך כדי לשנות את כוונתו, מכיוון שעד שהרכוש יילקח הוא יוכל ליהנות ממנו, וגם לאחר שבעל החוב יגבה את חובו, תהיה בכך תועלת למבריה שלא יהיה כלוה רשע ולא ישלם, וזה עדיף לו מאשר האפשרות שהמקבל ייקח את כל הנכסים.

מחלוקת זו, הוכרעה בשולחן ערוך (חושן משפט סימן צ"ט סעיף ו'):

"החייב לחבירו, ונתן כל אשר לו לאחר להפקיע חובו, לא תועיל ערמתו ויגבה בעל חוב חובו, אפילו הוא מלווה על פה, ממקבל המתנה, וישבע מקבל המתנה על דעת בית דין בלא ערמה ומרמה כמה קבל מתנה מראובן, ויגבו בית דין לבעל החוב חובו מכל מה שקבל מראובן".

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כלומר, הוכרעה ההלכה כדעת הרא"ש, שהמבריה נכסיו מתנתו בטילה, ובעל החוב רשאי לגבות את חובו מהנכסים המוברחים.

לכאורה, דברים אלו מתייחסים רק לבעל החוב הניזוק כתוצאה מההברחה, ולגביו נאמר שההברחה אינה תקפה, אולם האם גם הנותן עצמו יכול לחזור בו ממתנתו גם כשבעל החוב אינו תובע זאת?

התשובה לדבר היא חיובית, על פי דברי הסמ"ע האומר שם בס"ק ט"ז:

"וישבע המקבל מתנה כמה כו'. אבל הנותן אינו נאמן בשבועתו להוציא מיד המקבל מה שאינו מודה בו."

מתוך דברי הסמ"ע עולה כי גם הנותן עצמו יכול להוציא מיד המקבל את הנכסים שנתן לו, אם המקבל מודה שקיבלם, ודווקא כשאינו מודה, אינו נאמן. הסיבה לכך היא שביטול המתנה אינו קנס ועונש על המבקש להערים על בעל חובו, אלא נקבע מתוך אומדן דעתו שלא התכוון אלא להבריה בלבד, ולא להקנות למקבל את כל נכסיו בקניין גמור.

בהתאם לכך, גם בנדון דידן, לא זכתה הנתבעת במיטלטלין, למרות פסק הדין ההצהרתי שניתן בהסכמת התובע.

עוד טענה הנתבעת, שאם אכן התובע התכוון להבריה את נכסיו מבעלי חובו, הוא פעל באופן לא ראוי ואין לאפשר לו ליהנות ממעשה הרמאות. טענה זו, אילו הייתה נטענת על ידי בעלי החוב, הייתה מתקבלת וכפי שביארנו למעלה, אולם התובעת שהיא זו שמבקשת ליהנות ממעשה הרמאות, אינה יכולה להתבסס על טענה זו. אכן המעשה היה בלתי כשר, ודינו להתבטל לחלוטין, ואין מקום לקיים את המתנה, (דבר שעשוי להזיק לבעלי החוב שכנגדם נעשתה כל הקנוניה), רק כדי להעניש את התובע.

טענת קים לי כר"ת

נציין עוד, כי לאחר שנפסקה ההלכה בשולחן ערוך, אין התובע יכול לומר קים לי כר"ת נגד דברי מרן בשו"ע. עקרון זה מובא בכמה וכמה פסקי דין. נצטט לדוגמא מתוך פסק דין המופיע בפד"ר חלק ג' עמוד 71, המבסס עקרון זה וזה לשונו:

"לפי המקובל בדינו על פי דברי האורים ותומים, הנתיבות והחוות יאיר חסר כאן היסוד לזה שתוכל לטעון קים לי כר"י. דהאורים ותומים בקצור תקפו כהן (סימנים קכ"ג – קכ"ד) כותב "ובפרט דין שנוכר בשו"ע והרמ"א (ו) השמיטו דעת החולק קבלה בידי וכן ראיתי מדיינים מומחים, וכן דן אני ובא מבלי לטעון קים לי כדעת החולק כיון שהרב ב"י והרמ"א שמו זכרונו אחר הדלת אין לו לחוש לו, וקיימו וקבלו חכמי הדור לשמור ולעשות ככל האמור במטבע הקצר שו"ע והגהת רמ"א, ולכן חס וחלילה לומר קים לי נגד הכרעת המחבר והרמ"א [...] וכן ראוי להורות בלי פקפוק, וכן מצאתי בשו"ת חוות יאיר כו' ובנתיבות המשפט בדיני תפיסה כלל ב' מביא גם כן מדברי החוות יאיר וכותב שם דבמקום שחתמו המחבר והרב בהג"ה ולא חלקו עליהם הסמ"ע והש"ך אינו יכול לומר קים לו כפוסק אחר, ואם כתב הרמ"א ויש אומרים יכול לומר קים לי, ובמקום שהכריע הרמ"א מי שמורה למולו הוא טועה בדבר משנה [...] ולפי זה אם כן בנדון דידן להלכה לא יכול לומר קים לי כפוסק אחר."

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לסיכום:

- א. הדירה הרכב והכספים המוחזקים על ידי האישה, שייכים לאישה.
 - ב. בנושא זכויות הפנסיה – על הצדדים להגיב להצעת החלוקה דלעיל.
 - ג. המיטלטלין יחולקו בין הצדדים בשווה. אם האישה מבקשת לקבל פריטים נוספים למה שכבר לקחה, הצדדים ינהלו משא ומתן, ובהעדר הסכמה תוך 30 יום יפנו להכרעת בית הדין.
 - ד. הצדדים יוזמנו לסידור הגט במועד קרוב. כאמור בהחלטה שניתנה ביום כ"ד בניסן התשע"ז (20.04.2017), אם הבעל לא יסכים לסידור הגט, עשוי בית הדין לעכב את ביצוע האיזון, ואף לבטל את החיוב הרטרואקטיבי בענין כספי הפנסיה.
- ההחלטה מותרת לפרסום לאחר השמטת פרטים מזהים.
- ניתן ביום כ"ח בתשרי התשע"ח (18/10/2017).

הרב ינון בוארון

הרב שלמה שושן

הרב חיים בזק – אב"ד